

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA D.O.O.
POŽAREVAC

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, TRGOVINE, ŠUMARSTVA I
VODOPRIVREDE

BILTEN

Datum : 21.06. 2011.

Uredivački odbor: Grozdić Jovan dipl.ing., Jorgovanka Vlajkovic, dipl.ing., Stanković Stanislava, dipl.ing., Stojanović Aleksandar, dipl.ing., Božanić Monika dipl.ing., Jovanović Zvezdana dipl.ing., Vujčić Nenad dipl.ing., Đorđević Ana, dipl. ing. i Jovica Jurišić, dipl.ing.

Lista neophodnih stvari za standardnu farmu za proizvodnju mleka u Evropskoj Uniji

Smeštaj krava

Objekti za držanje krava treba da budu u dobrom stanju i otporni na vremenske neprilike

Prozori ili otvori treba da omoguće prirodno svetlo i ventilaciju

Veštačko osvetljenje treba da je adekvatno za period bolesnih životinja u bilo koje vreme

Prostor za ležanje treba da je u dobrom stanju, lak za čišćenje i dizajniran tako da krave ne vrše nuždu na prostoru za ležanje

Podovi i prostori za nuždu treba da su u dobrom stanju, laki za čišćenje, sa dobrom drenažom za tečni otpad

Pijaća voda treba da je dostupna svim kravama skoro sve vreme

Kabasta stočna hrana treba da je dostupna svim kravama skoro sve vreme

Ispust treba da je u dobrom stanju, lak za čišćenje, i redovno dostupan za sve krave

Spremište za stajnjak treba da je udaljen od prostora za mužu i prostora za čuvanje mleka, i treba voditi računa da ne dolazi do curenja u vodene tokove

Muža

Prostor za mužu treba da je dobro osvetljen i lak za čišćenje

Muža treba da je mašinska, i oprema treba da je dobro održavana i opremljena sa pulsatorom

Oprema za mužu, posude i sve ostalo što dolazi u kontakt sa mlekom mora biti u dobrom stanju, i lako za čišćenje i dezinfekciju

Rukovanje mlekom i skladištenje mleka treba da bude odvojeno od objekta za držanje stoke, lako za čišćenje, zaštićeno od štetočina, uz snabdevanje toplom i hladnom vodom i mestom za pranje ruku

Hlađenje mleka treba da bude dostupno odmah posle muže i potrebno je brzo hlađenje mleka do 8 stepeni

Stočna hrana

Skladište za seno treba da bude zaštićeno od kiše

Silažni kombajn bi trebalo da bude sa preciznim seckanjem, i održavan u dobrom stanju

Silažna mesta trebalo bi da onemoguće da otpadne vode dođu do vodenih tokova

Skladištenje stočne hrane treba da ne propušta kišu, sa prostorom i / ili opremom za mešanje hrane

Vujčić Nenad, dipl. ing.

Dezinsekcija praznog skladišta za žitarice

Žetva strnih žita na području Braničevskog okruga samo što nije počela. Poljoprivredne proizvođače, u okviru pripreme za ovaj veliki posao, očekuje i važna obaveza spremanja skladišta za žitarice.

Uskladištene žitarice najčešće napadaju žitni žišci i moljci, kao i razne grinje, pa s toga o higijeni skladišnog prostora treba posebno voditi računa.

Smatra se da bar nedelju dana, pre početka skladištenja, treba očistiti skladišni prostor od raznih nečistoća, kao što su prašina, paučina, zaostala zrna i dr. Prilikom čišćenja treba obratiti pažnju na pukotine u podu i zidovima jer se u tim skrivenim mestima skladišni insekti najčešće nalaze.

Sav prikupljeni materijal prilikom mehaničkog čišćenja treba izneti i spaliti, zakopati ili oprskati odgovarajućim insekticidima u cilju uništavanja insekata.

Ako u skladištu postoji zaostala količina žita iz prethodne žetve, smatra se da je zaražena skladišnim insektima i istu treba hemijski istretirati. U tu svrhu se mogu upotrebiti insekticidi koji imaju dozvolu za direktnu primenu na zrno, a takvi su: Difos E-50, Dihin, Actellic-50, Etiol specijal.

Nakon mehaničkog čišćenja skladišnog prostora potrebno je odraditi i hemisku dezinsekciju. Ova mera je neohodna da bi se uništili insekti koji se nalaze u pukotinama gde se mehaničkim putem ne može dopreti do njih. Koriste se insekticidi koji imaju kontaktno dejstvo i koji su lako isparljivi tj. deluju parama koje prodiru u pukotine i na taj način uništavaju skladišne insekte.

Na tržištu se nalaze sledeći insekticidi čija je upotreba dozvoljena u skladištu: Actellic-50 (PIRIMIFOS-METIL), Difos E-50, Dihin (DIHLORVOS) i Etiol tečni (MALATION).

Pre upotrebe pomenutih insekticida, obavezno treba pročitati uputstvo proizvođača o pravilnoj primeni.

Božanić Monika, dipl.ing.

Proizvodnja postrne cvekle

Cvekla je izuzetno korisno i cenjeno povrće u ishrani ljudi. Može se proizvoditi u redovnoj kao i u postrnoj setvi. Za proizvodnju u postrnoj setvi obavezno je navodnjavanje.

Svakako za postrnu setvu predusevi su ozima žita. Pripremu zemljišta i setvu treba obaviti tako da se nicanje završi do kraja jula. Važno je kada će nići a ne kada će se posejati. Za đubrenje treba koristiti mineralno đubrivo 18:16:24 u količini od 400-500 kg/ha. Setva se obavlja u redove na rastojanju 50 cm i 8-10 cm u redu. Za jedan hektar potrebno je 5-6 kg semena. U cilju suzbijanja korova može se koristiti herbicid DUAL GOLD posle setve a pre nicanja.

Zalivanja moraju biti redovna a posebno posle setve kako bi nicanje bilo brzo i ujednačeno. Posle nicanja voditi računa o prisustvu buvača koje treba suzbijati jer mogu da nanesu značajne štete. Prisustvo naknadno izniklih korova suzbija se herbicidima ili ručnim okopavanjem. Takođe treba voditi računa o prisustvu biljnih bolesti a posebno Cercospore koja se javlja u kasnijim fazama porasta.

Vadi se u jesen kada koren dostigne prečnik 5-8 cm. Prinosi se kreću od 20-30 t/ha. Čuva se bez lišća u trapovima, podrumima i sl. Iznosi se na tržište tokom jeseni i zime.

Vlajkovac Jorgovanka, dipl. ing.

Postrna setva kornišona

Kod postrnog gajenja kornišona važno je da predusev rano stiže za berbu (vađenje) radi blagovremene pripreme zemljišta za setvu kornišona. Takvi predusevi su grašak, grahorica, rani krompir, strna žita. Ukoliko su predusev strna žita, postrnu setvu treba planirati i pripremati pre početka žetve. Treba odabrati parcelu na kojoj je zasejano žito i koja se može navodnjavati. Ako nema uslova za navodnjavanje, setva je vrlo rizična, pa je bolje ne ulagati u seme i rad. Žetvu strnina treba početi prvo na parcelama na kojima se planira postrna setva. Odmah po žetvi preduseva zemljište treba poorati na 20 cm dubine. Površinskom obradom zemljište treba dovesti u povoljno stanje za setvu. Seme se seje na 3 cm dubine. U povoljnim uslovima seme nikne posle 5-6 dana.

Krastavac kornišon najbolje uspeva na dubokim, aluvijalnim, strukturnim tipovima zemljišta, bogatim organskim materijama. Za njegovo gajenje nisu pogodna teška, zabarena, kisela zemljišta. U pogledu zahteva prema hranljivim materijama, krastavac je neobična biljna vrsta. Za njega je karakteristična mala potrošnja hranljivih materija, ali ih u zemljištu mora biti u izobilju. Krastavac je vrsta kojoj je neophodno obezbediti najbolje uslove za rast u odnosu na mnoge druge povrtarske vrste. Najbolje uspeva na temperaturi od 28 do 32 stepena, a pri dužini dana od 10 do 12 sati. Na nedostatak vlage u zemljištu i vazduhu biljke reaguju velikim smanjenjem prinosa. Optimalna relativna vlažnost vazduha je 85-95 %. Tereni izloženi jakim vetrovima nisu pogodni za gajenje krastavca jer biljke ne podnose preplitanje vreža koje vetar lako ošteti.

U postrnoj setvi kornišoni se seju što je moguće pre, a najkasnije do 20. jula. Svako zakašnjenje sa setvom dovodi do osetnog smanjenja prinosa. U postrnom roku setve, na polju, kornišoni se seju na rastojanje od 70 do 100 cm između redova, a između biljaka u redu 10-20 cm. Krastavac se može sejati i u dvorede trake gde su rastojanja između redova 90 cm pa 30 cm, a između biljaka u redu 10-15 cm.

U toku vegetacije obično su dovoljna 2-3 okopavanja. Kad se biljke gaje uz oslonac treba otklanjati bočne grane i mlade plodove do visine 40 do 60 santimetara. Ukoliko je usev suviše bujan, bočne grane se mogu orezivati i iznad ove visine, a ostaviti da raste samo glavno stablo. U

uslovima kada se biljke gaje uz oslonac orezuju se i stari listovi, jedanput nedeljno, da se obezbedi bolje provetravanje i spreči razvoj bolesti. Još bolji rezultati se dobijaju ukoliko se koristi konstrukcija za gajenje biljaka uz oslonac-špalir. Gajenjem uz oslonac obezbeđuje se biljkama više svetlosti, vazduha, biljke se mogu efikasnije zaštititi od bolesti i štetočina. Plodovi na biljkama koje se vode uz oslonac pravilno se razvijaju, lakše se beru i formira se mali broj deformisanih plodova. Ukoliko se seju dva reda biljaka, seje se sa obe strane špalira na udaljenosti po 30 cm od konstrukcije, a rastojanje u redu je 20-25 cm. Razmak između dva reda konstrukcije ne sme da bude manji od dva metra, zbog transporta i gaženja u blizini biljaka za vreme berbe. U postrnom roku setve kornišone je potrebno navodnjavati često i odmah posle setve. Bez navodnjavanja usev najčešće ne može dobro ni da nikne. Krastavac ima slabo razvijen korenov sistem koji se prostire uglavnom u plitkom površinskom sloju. Temperatura vode za navodnjavanje treba da bude oko 20 stepeni, a optimalna vlažnost zemljišta oko 85-95 % maksimalnog vodnog kapaciteta. Po toplom i sunčanom vremenu nedeljno se preporučuje 30-40 mm vode po kvadratnom metru na otvorenom. Ako je vreme hladno i oblačno navodnjavanje se izbegava.

Najbolje je navodnjavati u jutarnjim časovima i to iz dva razloga:

- slabije se razvija plamenjača, jer se listovi posle zalivanja sa nastankom toplijeg dela dana brže suše
- izbegava se dobijanje gorkih plodova jer ukoliko se zaliva "vruća" biljka hladnom vodom obično dolazi do šokova koji utiču na produžetak vremena od oplodnje do berbe, što dovodi do većeg broja gorkih plodova

Kornišoni se intenzivnije navodnjavaju od početka berbi, da bi se postigli optimalni prinosi. Kornišoni stižu za berbu 40-45 dana posle nicanja. Za razvoj ploda od cvetanja do tehnološke zrelosti potrebno je pet do sedam dana. Plodonošenje traje 30-40 dana što zavisi od blagovremenog branja i zdravstvenog stanja useva. Prilikom berbe treba uklanjati i sve prerasle, deformisane i bolesne plodove. Kornišoni se beru svaki drugi, treći dan, samo ujutru. Ubiranje plodova treba vršiti pažljivo, pazeći da se biljke ne povređuju kidanjem ili gaženjem vreža. Najbolji prinosi se ostvaruju ako se zemljište đubri i stajskim i mineralnim đubrivom. Stajnjak se unosi u količini 30-40 t/ha, a od mineralnih đubriva po hektaru treba uneti 100-150 kg/ha azota, 100-120 kg/ha fosfora i 200-250 kg/ha kalijuma u zavisnosti od plodnosti zemljišta. Stajsko đubrivo se unosi pod osnovnu obradu zemljišta. Celokupnu količinu fosfora i kalijuma i 1/2 azotnog đubriva uneti u zemljište uoči setve ili istovremeno sa setvom, a preostalu količinu azotnog đubriva uneti tokom vegetacije. Biljke se prihranjuju u dva maha; prvi put desetak dana posle nicanja, a zatim uoči plodonošenja. Ukoliko se prihranjuje samo jedanput to treba obaviti kada biljke dostignu porast 15-20 cm, a pre "padanja" (mlade biljke rastu vertikalno do visine 20-25 cm i onda padaju na zemlju) u trake u zoni od oko 10-15 cm od matičnih biljaka sa jedne i sa druge strane. Bitan uticaj na plodonošenje i visinu prinosa ima blagovremeno ubiranje plodova, jer neblagovremena berba ometa zametanje novih plodova.

Stanković Stanislava, dipl.ing.

AMBROZIJA (*Ambrosia artemisiifolia* L.)

Ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia* L.) (ambrozija pelenasta, fazanuša, limundžuk) nije autohtona evropska vrsta. Ona je poreklom iz Severne Amerike, a na stari kontinent je uneta 1863. godine sa semenom deteline i lucerke. Smatra se da je ambrozija u naše krajeve stigla brodovima iz Rumunije. Danas se ambrozija u velikoj brojnosti nalazi u Istočnoj Srbiji. To je jednogodišnja zeljasta vrsta iz familije Asteraceae (Compositae, glavočike) kod koje se na istoj individui nalaze razdvojene razdvojene muške i ženske cvasti (glavice). Ponik – prvi par listova su široko jajoliki, perasto deljeni i kratko dlakavi. Odrasla biljka – ambrozije se grana od osnove, gusto obrasla perasto izdeljenim listovima i mnogobrojnim dlakama. Ambrozija je jednogodišnja biljna vrsta sa mnogobrojnim sitnim cvetovima grupisanim u jednopolne glavičaste cvasti. Muške glavice su poluloptaste imaju viseći položaj sa visećim brojem cvetova sakupljene u guste terminalno postavljene grozdaste cvasti. Ženske glavice su sa pojedinačnim cvetovima zatvorenim u venac, postavljene ispod muških glavica u pazuhu gornjih vegetativnih listova. Jedna biljka ambrozije u optimalnim uslovima obrazuje 500-3.000 ahenija, koje u zemljištu kad se nađu na dubinama \geq 30cm mogu da očuvaju klijavost i do 40 godina. Ambrozija je kasnoprolećna vrsta, optimalna temperatura za njeno klijanje je 20-22 C, minimalna 6-8 C, plodonosi od jula do septembra shodno meteorološkim prilikama u datoj godini (Vrbničanin i Šinžar, 2003). Ima veoma skromne zahteve u pogledu plodnosti i rastresitosti zemljišta, pa dobro uspeva i na plitkim, zbijenim i rastresitim, siromašnim i plodnim, peskovitim i šljunkovitim zemljištima. Ambrozija cveta i plodonosi od jula do septembra, shodno meteorološkim prilikama u datoj godini. Velike štete pravi u usevu kukuruza, suncokreta, soje, šećerne repe, kao i u usevima strnih žita ređeg sklopa. Procenjuje se da je više od 10 % humane populacije osetljivo na polen biljaka, a od tog broja čak više od 50 % izaziva ambrozija.

Mogućnosti suzbijanja ambrozije

Osnovni cilj programa suzbijanja ambrozije je smanjenje njene populacije iz godine u godinu i dovodjenje njene brojnosti ispod praga štetnosti. Smatra se da je potreban period od pet godina permanentnog suzbijanja ambrozije da bi se dobili vidni efekti u smanjenju brojnosti ove vrste na jednom terenu. Za suzbijanje ambrozije koriste se administrativne, agrotehničke, mehaničke, hemijske i biološke mere. U zavisnosti od vrste useva postoji veliki izbor herbicida kojima se ova korovska vrsta uspešno može suzbijati.

Mehanički ova korovska vrsta može se suzbiti čupanjem biljaka zajedno sa korenom, niskim košenjem i drugim vidovima mehaničkog uništavanja (okopavanje, tenjiranje i dr.). Košenje izvršiti na visinu ispod 5 cm jer se ambrozija grana i ne pokošene granenastavljaju porast i mogu osloboditi polen i doneti seme. Nakon košenja ambrozija se regeneriše i ponovo ulazi u fazu cvetanja za dvadesetak dana. Zato je za efikasno suzbijanje treba kositi svake treće nedelje. Na ovaj način se onemogućava formiranje i emitovanje polena i stvaranje novog semena.

Hemijskim putem moguće je suzbiti ambroziju primenom herbicida na ruderalnim staništima van naselja preparatima na bazi **a.m. glifosat**.

Jurišić Jovica, dipl.ing. zaštite bilja